

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2024/2025

STAV ODSTRÁNENIA NEDOSTATKOV
ZISTENÝCH PRI INŠPEKCIÁCH
NA GYMNÁZIÁCH
V ŠKOLSKOM ROKU 2024/2025 V SR

SPRÁVA Z NÁSLEDNEJ INŠPEKCIE

KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Stav odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách na gymnáziách v školskom roku 2024/2025 v SR

SPRÁVA Z NÁSLEDNEJ INŠPEKCIE

Mgr. Zlata Ilievová

PaedDr. Monika Ružeková, PhD.

Ing. Adriana Vykydalová

Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

OBSAH

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH	4
2 HLAVNÉ ZISTENIA	4
3 ZÁVERY	7
4 ODPORÚČANIA A PODNETY	9
4.1 Odporúčania na úrovni škôl.....	9
4.2 Odporúčania na úrovni zriaďovateľa.....	9
4.3 Odporúčania na úrovni systému	9
ZOZNAMY	9
5.1 Zoznam tabuliek	9

Cieľom následnej inšpekcie bolo zistiť stav odstránenia nedostatkov zistených školskou inšpekciou v kontrolovaných subjektoch. Štátna školská inšpekcia sledovala cieľ kontrolou pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy a hospitačnou činnosťou.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

Vykonaných bolo **31 následných inšpekcií (NI) na 30 gymnáziách (GYM)**, z ktorých bolo 18 s vyučovacím jazykom slovenským a 17 štátnych (*Tabuľka 1*). Následné inšpekcie boli vykonané **po 7 komplexných inšpekciách (KI), 16 tematických (TI) a 8 NI**, v 1 subjekte sa uskutočnili 2 NI.

Tabuľka 1 Prehľad o vykonaných následných inšpekciách

Počet vykonaných následných inšpekcií		31
Vyučovací jazyk	slovenský	18
	slovenský a anglický bilingválny	6
	slovenský a ruský bilingválny	1
	slovenský a španielsky bilingválny	1
	maďarský	4
	slovenský a maďarský a anglický. bilingválny	1
Zriaďovateľ	štátne školy	17
	súkromné školy	7
	cirkevné školy	6
Sídlo	mesto	30

2 HLAVNÉ ZISTENIA

Vzhľadom na závažnosť inšpekčných zistení bolo na odstránenie zistených nedostatkov uplatnených **161 opatrení**, z toho **68 odporúčaní**, **74 opatrení prijatých riaditeľmi** kontrolovaných subjektov a **19 opatrení uložených ŠŠI** (*Tabuľka 2*). **Riaditelia škôl väčšinou prijali adekvátne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Správy o splnení prijatých opatrení zaslali v stanovenom termíne, tiež boli dodržané termíny odoslania správ o splnení uložených opatrení riaditeľmi škôl.**

Tabuľka 2 Prehľad uplatnených opatrení

	Odporúčania		Opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		Opatrenia uložené ŠŠI		Spolu
	Počet						
Počet	68		74		19		161
akceptované/splnené	45	68,2%	60	88,2%	14	100%	119
neakceptované/nespĺnené	21	31,8%	8	11,8%	0	0%	29
neaktuálne	0		1		0		1
nedá sa hodnotiť	2		5		5		12

Z celkového počtu **opatrení** prijatých zo strany kontrolovaných subjektov bolo **1 neaktuálne¹** v dôsledku nepožadovania zverejnenia maturitných zadaní a **5 sa nedalo hodnotiť²**, a to z dôvodu neprihlásenia žiaka na dobrovoľnú maturitnú skúšku v aktuálnom školskom roku; neprijatia žiaka, ktorý by mal vykonať

¹ neaktuálnosť sa posudzuje v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov

² nedá sa hodnotiť sa posudzuje v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanej škole

rozdielovú skúšku, z inej strednej školy prestupom; neevidovania prihlášky na vzdelávanie žiaka so zdravotným znevýhodnením, ktorý by mal doložiť potrebné prílohy; nepoverenia špecializovanej činnosti v pozícii kariérového poradcu žiadneho pedagogického zamestnanca (PZ), nebolo potrebné absolvovať špecializačné vzdelávanie; pominutia dôvodu povinnosti vykonávať priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť riaditeľom školy, počet tried bol 25.

Z opatrení uložených ŠŠI sa nedalo hodnotiť 5. Dôvodom bolo neevidovanie žiakov vzdelávaných formou individuálneho vzdelávania, vzdelávaných podľa individuálneho učebného plánu a žiakov prijatých prestupom, ako aj nepôsobenie PZ v škole, ktorí nezískali požadované vzdelanie.

Nedostatky zistené pri inšpekciách

Uplatnené **odporúčania** na odstránenie zistených nedostatkov sa týkali:

školského vzdelávacieho programu (ŠkVP)

- ✓ neaktualizovanie ŠkVP;
- ✓ nekonkretizovanie spôsobu a formy plnenia prierezových tém;
- ✓ neúplnosť v zapracovaní osobitostí a podmienok výchovy a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP);
- ✓ neúplné zapracovanie Národného štandardu finančnej gramotnosti (NŠFG);

riadenia školy

- ✓ nedôsledné vedenie pedagogickej dokumentácie;
- ✓ neuskutočňovanie kontrolnej činnosti zameranej na všetky oblasti výchovy a vzdelávania a neprijímanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a ich kontrola;
- ✓ nezameranie kontrolného systému riaditeľa školy na činnosť prijímacej komisie s cieľom zabezpečiť dôsledné hodnotenie a spracovanie výsledkov prijímacieho konania;
- ✓ nezabezpečenie korektného zostavenia testov na prijímacie skúšky (PS) zo slovenského jazyka a literatúry (SJL) vyváženým zastúpením všetkých rovín jazyka, literatúry a čítania s porozumením, uvádzaním terminologicky korektných výrazov v úlohách, vyváženým zastúpením tematických okruhov a matematických disciplín z matematiky (MAT) a porovnateľnej obťažnosti testov zadávaných na PS v oboch termínoch;
- ✓ nedostatočná implementácia poznatkov z absolvovaných vzdelávaní PZ do procesu edukácie;
- ✓ nezameranie činnosti predmetových komisií na interné vzdelávanie a na realizáciu otvorených hodín v oblasti uplatňovania metód a foriem činnosti aktivizujúcich a podporujúcich učenie sa žiakov s dôrazom na rozvíjanie kritického myslenia a metakognitívnych zručností;
- ✓ neefektívny systém hodnotenia PZ;
- ✓ nemonitorovanie a neodhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania využívaním rôznorodých diagnostických nástrojov;
- ✓ neefektívne riadenie a neefektívna koordinácia poradenských služieb školy;
- ✓ nedostatočné poskytovanie výchovného poradenstva pre PZ, žiakov a ich zákonných zástupcov;

podmienok výchovy a vzdelávania

- ✓ nezrovnalosti v používaní odbornej terminológie, v úprave informácií týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia, psychohygieny žiakov a kritérií udeľovania výchovných opatrení a zníženého stupňa zo správania v školskom poriadku (ŠkP);
- ✓ nevyužívanie plnej kvalifikovanosti učiteľov;

výchovno-vzdelávacieho procesu

- ✓ nerozvíjanie poznávacích kompetencií žiakov s dôrazom na zadávanie úloh zameraných na rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov (analýza, hodnotenie, tvorivosť)

- ✓ nerozvíjanie kompetencií k celoživotnému učeniu sa uplatňovaním sebahodnotenia a hodnotenia výkonov spolužiakov, využitie práce s chybou;
- ✓ nerozvíjanie občianskych kompetencií žiakov v oblasti vyjadrovania, zdôvodňovania a posudzovania názorov a hodnotových postojov s dôrazom na argumentáciu;
- ✓ nepodporovanie sociálnych kompetencií formou kooperatívnych foriem vyučovania s akcentom na prezentáciu výsledkov činnosti a zdôvodňovanie výsledkov;
- ✓ neposkytovanie podporných stimulov pri vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ) a nevyhodnocovanie ich účinnosti.

Uplatnené **opatrenia prijaté kontrolovanými subjektmi** a **uložené ŠŠI** na odstránenie zistených nedostatkov sa najčastejšie týkali:

školského vzdelávacieho programu

- ✓ nevypracovanie ŠkVP v súlade s platnou legislatívou (*neprerokovanie ŠkVP v pedagogickej rade; nerozpracovanie učebných osnov predmetov biológia, MAT, SJL v súlade s obsahovými štandardami príslušných vzdelávacích štandardov ŠVP*);

riadenia školy

- ✓ nedostatky súvisiace s rozhodovaním (*vydávanie rozhodnutí aj pri čiastočnom oslobodení žiaka od vzdelávania v predmete telesná a športová výchova (TŠV) a rozhodnutí o oslobodení žiaka od štúdia v tomto predmete bez vyjadrenia príslušného lekára*);
- ✓ nevedenie pedagogickej dokumentácie na predpísaných formulároch, nesprávne uvádzanie hodnotenia „aktívne absolvoval“ v katalógových listoch žiakov oslobodených od vzdelávania vo vyučovacom predmete TŠV;
- ✓ nedodržiavanie právnych predpisov pri prijímaní žiakov prestupom (*absencia kópie rozhodnutia o prijatí žiaka do strednej školy, z ktorej prestupuje, a kópie posledného vysvedčenia pri žiadosti zákonných zástupcov o prestup; prijatie žiaka z inej strednej školy bez vykonania rozdielovej skúšky*);
- ✓ nerealizovanie komisionálnych skúšok pri povolení štúdia v zahraničí a žiakov vzdelávaných podľa individuálneho učebného plánu;
- ✓ nespĺňanie kvalifikačných predpokladov pre príslušný alebo príbuzný vyučovací predmet u prísediaceho člena pre komisionálnu skúšku;
- ✓ nehodnotenie žiakov klasifikačnými stupňami pri súhrnnom hodnotení povinných vyučovacích predmetov a nehodnotenia žiakov podľa úrovne dosiahnutých výsledkov vo vyučovacom predmete;
- ✓ nedodržanie vyučovacej povinnosti vedúceho PZ;
- ✓ nevykonávanie hodnotenia PZ priamym nadriadeným;
- ✓ nezabezpečenie prijímacieho konania v súlade so zákonom (*neprerokovanie návrhu počtu žiakov prvého ročníka pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku v pedagogickej rade a v rade školy; neprerokovanie formy, obsahu a rozsahu PS podľa vzdelávacích štandardov ŠVP odboru vzdelávania v základnej škole v pedagogickej rade; nedodržanie termínu určeného na zverejnenie podmienok na prijatie na štúdium; neurčenie jednotných kritérií na úspešné vykonanie PS; neoprávnené vyradenie uchádzačov z prijímacieho konania na základe zníženej známky zo správania; nezriadenie prijímacej komisie ako poradného orgánu riaditeľa školy na zabezpečenie prípravy, priebehu a spracovania výsledkov prijímacieho konania; nekompletná dokumentácia k prihláške na vzdelávanie na strednej škole u uchádzača so zdravotným znevýhodnením; nesúlad obsahu prijímacej skúšky zo SJL a MAT s príslušným vzdelávacím štandardom ŠVP základnej školy; nedodržanie jednotných kritérií pri hodnotení vypracovaných testových úloh v predmete MAT ovplyvňujúcich poradie úspešnosti uchádzačov; zverejnenie zoznamu uchádzačov o vzdelávanie podľa výsledkov prijímacieho konania bez informácie o úspešnom alebo neúspešnom vykonaní PS*);

- ✓ nezabezpečenie priebehu externého testovania v súlade s pokynmi vydanými NIVaM³ (*nedôsledná kontrola nahrávok pred realizáciou externej časti maturitnej skúšky (EČ MS), neoboznámenie žiakov s harmonogramom testovania, neskontrolovanie pomôcok, neprečítanie úvodného textu pred rozdáním testov, nedodržanie spôsobu odovzdávania testov, neumožnenie oboznámiť sa s testom v stanovenom časovom rozsahu, nevykonávanie aktívneho dozoru administrátorom, nezabalenie zvyšného testov podľa pokynov a nepodpísanie koordinátorom*);
- ✓ nezabezpečenie ústnej formy internej časti (ÚFIČ) MS v súlade so zákonom (*nedodržanie stanovených termínov pri organizácii MS, nesplnenie požadovaných kvalifikačných predpokladov na vyučovanie predmetu MS vymenovaného skúšajúceho člena predmetovej maturitnej komisie, nesúlad maturitných zadaní s katalógom cieľových požiadaviek v predmete SJL*);

podmienok výchovy a vzdelávania

- ✓ nezískanie vzdelania na výkon pracovnej činnosti v príslušnom odbore vzdelávania;
- ✓ nepredloženie dokladov o uznaní odbornej kvalifikácie získanej v inom štáte vydaných podľa osobitného predpisu;
- ✓ neabsolvovanie špecializačného vzdelávania výchovným poradcom a kariérovým poradcom;
- ✓ nedodržanie organizácie vyučovania (*prekročenie najvyššieho stanoveného počtu žiakov v triede denného štúdia, ako aj v skupine pri delení tried na skupiny; spájanie žiakov rôznych tried na vyučovanie právnym predpisom nepovolených predmetov*);
- ✓ neúplnosť školského poriadku (*neprerokovanie ŠkP s orgánmi školskej samosprávy a nezpracovanie práv žiaka v súlade so školským zákonom*).

3 ZÁVERY

Akceptovanie 68,2 % odporúčaní uvádzaním aktuálnych údajov, zapracovaním konkrétnej informácie o spôsobe a formách plnenia prierezových tém do ŠKVP, rozpracovaním spôsobu realizácie príslušného NŠFG a deklarováním úprav podmienok výchovy a vzdelávania pre žiakov so ŠVVP sa zlepšila úroveň vypracovania a obsahová stránka ŠKVP. Skvalitnenie kontrolnej činnosti vedenia školy sa odrazilo na dôslednom vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácii školy a vytvorilo tiež predpoklady na zvýšenie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu. Na objektivizáciu prijímacieho konania malo vplyv zlepšenie práce prijímacej komisie, zvýšenie kvality testov komplexným overením vedomostí uchádzačov, ako aj relevantná oprava a hodnotenie testov. Podpora profesijného rozvoja učiteľov viedla k vzájomnej výmene poznatkov zo vzdelávaní a ich implementácii do edukačného procesu a tiež k zabezpečeniu vzdelávania žiakov so ZZ v súlade s ich potrebami. Využívanie kvalifikovanosti PZ vytvorilo predpoklady na zvýšenie úrovne edukácie. Nastavené kritériá hodnotenia PZ zefektívnili hodnotiaci proces a spätnú väzbu medzi vedením a PZ. Koordinácia poradenských služieb školy pozitívne ovplyvnila poskytovanie služieb školy všetkým aktérom vzdelávania vrátane zákonných zástupcov. Používanie relevantnej terminológie a zrozumiteľne zapracované pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia i psychohygieny žiakov prispeli k jednoznačnosti, zrozumiteľnosti a k dodržiavaniu ŠkP. K zvýšeniu úrovne nadobúdaných kompetencií vo výchovno-vzdelávacom procese prispelo zaraďovanie a riešenie úloh stimulujúcich analytické myslenie, kreativitu žiakov, ako aj podpora hodnotiacich zručností a vzájomnej kooperácie, ako aj práca s chybou ako prostriedkom učenia sa.

Neakceptovanie 31,8 odporúčaní nevytvorilo predpoklad na správnosť riešenia testov zadávaných na prijímacích skúškach, i naďalej pretrvávali nedostatky v používaní nekorektných a terminologicky nekorektných výrazov. Menej optimálne zaradenie pedagogických asistentov vo vzťahu k žiakom so ŠVVP malo negatívny vplyv na eliminovanie bariér v ich procese učenia. Neuskutočňovanie celoplošného monitoringu zameraného na odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a výskytu šikanovania nebol vytvorený predpoklad na odstránenie výskytu niektorých foriem sociálnopatologických javov. Nerealizovanie ako kontroly na odstránenie zistených nedostatkov pri hospitačnej činnosti, tak aj interného vzdelávania zameraného na uplatňovanie aktivizujúcich foriem vyučovania podporujúcich

³ Národný inštitút vzdelávania a mládeže

aktívne učenie sa žiakov nevytvorilo v niektorých subjektoch predpoklady na zvyšovanie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu.

Splnením 88,2 % prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov a **100 % uložených opatrení ŠŠI** boli vytvorené podmienky na skvalitnenie riadenia škôl vrátane rozhodovacích procesov a vypracovania ŠkVP, ako aj podmienok výchovy a vzdelávania. Rozpracovanie učebných osnov predmetov biológia, MAT, SJL v súlade s príslušnými vzdelávacími štandardmi ŠVP zaručovalo plnenie štátom garantovaného učiva. Vydávanie rozhodnutí a realizácia komisionálnych skúšok v súlade s právnym predpisom skvalitnili rozhodovacie procesy riaditeľov škôl. Zosúladením spôsobu vedenia pedagogickej dokumentácie s platnou legislatívou boli odstránené nedostatky v jej obsahu. Vykonaním hodnotenia PZ priamym nadriadeným bol vytvorený predpoklad na dodržiavanie vnútorného systému kontroly a hodnotenia PZ. Hodnotenie žiakov podľa úrovne dosiahnutých výsledkov vplývalo na objektivitu ich klasifikácie a hodnotenia. Splnenie opatrení týkajúcich regulárneho priebehu prijímacieho konania vrátane PS vytvorilo predpoklad na zabezpečenie objektivitu prijímania na vzdelávanie. Dodržaním časti príslušných pokynov vydaných NIVaM bol zabezpečený nerušený priebeh externého testovania. Realizácia ÚFIČ MS bola zobjektivizovaná dodržaním platných právnych predpisov. Zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu PZ s požadovaným vzdelaním a dodržanie rozsahu vyučovania aprobačných predmetov vytvorilo predpoklad na zvýšenie kvality vyučovacieho procesu. Splnením stanoveného počtu žiakov v triedach a skupinách bola zaručená požiadavka na organizáciu vyučovania. Zosúladenie ŠkP so všeobecne záväzným právnym predpisom umožnilo uplatňovať práva žiakov a ich zákonných zástupcov v plnom rozsahu.

V dôsledku nesplnenia opatrení zo strany kontrolovaných subjektov (11,8 %) nedostatky v niektorých školách pretrvávali. Vyskytol sa nesúlad obsahu prijímacej skúšky s príslušným vzdelávacím štandardom, čím i naďalej neboli vytvorené predpoklady objektívneho prijímania na vzdelávanie⁴. Nedôsledným dodržiavaním pokynov pre administrátora o spôsobe rozdania testov k EČ MS nebol zabezpečený jej transparentný priebeh⁵. Nesplnením **prijatých opatrení** týkajúcich sa neabsolvovania špecializačného vzdelávania výchovným poradcom a nepredloženia dokladov o uznaní odbornej kvalifikácie pedagogických zamestnancov získanej v inom štáte⁶ nebol vytvorený predpoklad na kvalitné zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu v niektorých predmetoch.

⁴ Gymnázium Andreja Sládkoviča, M. R. Štefánika 8, Krupina; Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, Piešťany; Gymnázium Vojtecha Mihálíka, Kostolná 8, Sered'

⁵ Súkromné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským – Magyar Tanítási Nyelvű Magángimnázium, Hlavná 21, Dunajská Streda – Dunaszerdahely; Gymnázium Vojtecha Mihálíka, Kostolná 8, Sered'

⁶ Súkromné bilingválne gymnázium, Bystrická cesta 174/5, Ružomberok

4 ODPORÚČANIA A PODNETY

4.1 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKÔL

- analyzovať zistenia z kontrolnej a hospitačnej činnosti, prijímať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a kontrolovať ich plnenie;
- zamerať sa v rámci hospitačnej činnosti na implementáciu získaných kompetencií pedagógov z absolvovaných vzdelávaní do edukačného procesu, ako aj na rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov žiakov najmä na úrovni hodnotenia a tvorivosti, na rozvíjanie občianskych kompetencií, hodnotiacich zručností žiakov a kooperatívneho vyučovania;
- vykonávať hodnotenie formou klasifikácie minimálne v predmetoch maturitnej skúšky;
- nastaviť a dodržiavať systém hodnotenia žiakov vzdelávajúcich sa formou osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky;
- prijímať opatrenia na zvyšovanie efektivity inkluzívneho vzdelávania;
- vyhodnocovať účinnosť realizovaných opatrení v oblasti prevencie a opatrení uplatňovaných na prekonávanie bariér v učení sa žiakov;
- monitorovať, cielene a systematicky vyhodnocovať sociálnu klímu v triednych kolektívoch a negatívne prejavy v správaní žiakov;
- zabezpečiť v procese prípravy a realizácie prijímacieho konania súlad obsahu a rozsahu prijímacej skúšky zo SJL a z MAT s príslušným vzdelávacím štandardom ŠVP základnej školy;
- zabezpečiť dodržiavanie pokynov NIVaM pri organizácii externých testovaní;
- posudzovať nedôsledné plnenie úloh pri EČ a PFIČ MS vyplývajúce z pokynov NIVaM pre koordinátorov a administrátorov v interných predpisoch ako porušenie pracovnej disciplíny.

4.2 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ZRIAĐOVATEĽA

- vyhodnocovať výsledky vykonaných inšpekcií v kontrolovaných subjektoch a pri porušení platných právnych predpisov vyvodzovať voči školám v zriaďovateľskej pôsobnosti dôsledky;
- usmerňovať metodicky riaditeľov škôl v súvislosti so zmenami v právnych predpisoch;
- sledovať a analyzovať pravidelne úspešnosť žiakov v externom testovaní v školách v zriaďovateľskej pôsobnosti;
- podporovať ustanovenie podporných tímov v školách vytvorením podmienok na pôsobenie školských psychológov, špeciálnych pedagógov, prípadne iných odborných zamestnancov.

4.3 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- poskytovať školám plnú podporu pri zmenách legislatívy a potrebný čas na jej zapracovanie do dokumentov školy a realizáciu v priamej činnosti školy;
- sprehľadniť poskytovanie informácií o aktuálne platných a neplatných dokumentoch týkajúcich sa ŠVP;
- sprehľadniť informácie o aktuálne platných a neplatných dokumentoch týkajúcich sa ÚFIČ MS.

ZOZNAMY

5.1 ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Prehľad o vykonaných následných inšpekciách na GYM.....	4
Tabuľka 2 Prehľad uplatnených opatrení.....	4